

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සමාගමේ ('සමාගම') 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ජර්නලයකට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ආවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවීම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූල නොවීම

ප්‍රමිතවලට අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ප්‍රමිතයේ 2 වගන්තිය - සංකල්ප හා ව්‍යාප්ත මූලධර්ම</p> <p>කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් හි 2.15 ඡේදයට පටහැනිව 2019 වර්ෂයේ සිට පැවත එන රු.මිලියන 2.22 ක් වූ ආර්ථික සේවා ගාස්තුව ප්‍රවර්තන වර්ෂය තුළ හෝ ඉන් ඉදිරියට හිලවී කරගත නොහැකි වුවත්, ජංගම වත්කම් ලෙස දක්වා තිබුණි.</p>	<p>මේ සම්බන්ධයෙන් වන අභියාචනයක් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කර ඇති බැවින් ඉදිරියේදී ආදායම් බදු ගෙවීම් කිරීමේදී, මෙම ගෙවූ බදු පියවාගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිතය.</p>	<p>ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව ජංගම වත්කම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) ප්‍රමිතයේ 7 වගන්තිය - මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය</p> <p>මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වල ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය තීරණය කිරීමේදී කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ 7.8 ඡේදය ප්‍රකාරව සමාගම විසින් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී රු.මිලියන 9.44 ක පොලී ආදායම මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් අඩුකර දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>ප්‍රමිතයේ 7.8 (C) ඡේදය අනුව වක්‍ර ක්‍රමයට මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වල ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය තීරණය කිරීමේදී ආයෝජන හෝ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් යටතට ගැනෙන සියලුම අයිතමයන් ඉවත් කර ඇත. සමාගම විසින් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී මාස 3 කට වඩා අඩු කාලසීමාවට අදාළ ස්ථාවර තැන්පතු වලින් ලද රු.මිලියන 9.44 ක පොලී ආදායම මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී හෙළිදරව් කර ඇත.</p>	<p>ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය නිවැරදිව පිළියෙල කළ යුතුය.</p>
<p>(ඇ) ප්‍රමිතයේ 17 වගන්තිය - දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ</p> <p>කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ 17.19 ඡේදය අනුව සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවති ලියාභල අගය රු.මිලියන 56.48 ක් වූ ගොඩනැගිලි පිරිසත හා උපකරණ සම්බන්ධයෙන් සුන්බුන් අගය සහ ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය තැවත සමාලෝචනය කර නොතිබුණි. තවද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පිරිවැය රු.මිලියන 63.51 ක්</p>	<p>කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 17 අනුව දේපළ පිරිසත හා උපකරණ භාවිතයට ගැනීමට සුදුසුකම් ලත් දින සිට කාලච්ඡේදයට අදාළ ක්ෂය හඳුනාගෙන ඇත. දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණනය කර ගිණුම්ගත කිරීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ඇත. එම ගිණුම්ගත කිරීමේදී</p>	<p>ගොඩනැගිලි, පිරිසත හා උපකරණ සම්බන්ධයෙන් සුන්බුන් අගය සහ ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය තැවත</p>

වූ සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර තිබූ දැනටත් භාවිතයට ගන්නා දේපල පිරිසිදු හා උපකරණ 608 ක ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය නිවැරදි කර ගිණුම්ගත කිරීමටද කටයුතු කර නොතිබුණි.

පවතින වත්කම් හා අළුතින් අත්පත්කර ගන්නා දේපල උපකරණ අවශේෂ අගයක (Residual Value) ප්‍රතිශතයක් පවතින ලෙස ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.

සමාලෝචනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) ප්‍රමිතයේ 27 වගන්තිය - වත්කම් භානිකරණය

“මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය” වෙනුවෙන් භාවිතා කළ රු. මිලියන 55.42 ක් වටිනා වත්කම් සියල්ල සමාලෝචිත වර්ෂය වනවිට භානිකරණයට ලක්වී තිබුණද කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මුදල් ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ 27.9 ඡේදය ප්‍රකාරව කිසිදු භානිකරණ අලාභයක් සමාගම විසින් පෙර වර්ෂයන්හිදී හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

මෙම ගොඩනැගිල්ල ඉදිකර තිබුණේ සංස්ථාවට අයත් භූමියක බැවින්, සංස්ථාව විසින් රු. මිලියන 55.42 ක් තුළ ජල පිරිපහදු යන්ත්‍රය (RO Plant) හා එය ස්ථානගත කිරීමට ඉදිකළ ගොඩනැගිල්ලේ වටිනාකමද ඇතුළත්ව සංස්ථාව විසින් පවරාගෙන ඇත. අදාළ තක්සේරු වාර්තා ලැබුණු පසු මේ සම්බන්ධයෙන් ලිඛිතව ඉල්ලීම් ගණනාවක් සිදුකර ඇති අතර, මේ සම්බන්ධයෙන් මව් සමාගම සංස්ථාවේ අදාළ නිලධාරීන් සමග සාකච්ඡාකර තීරණයකට එළැඹීමට බලාපොරොත්තු වනු ඇත.

ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව භානිකරණ අලාභ නිවැරදිව හඳුනා ගත යුතුය.

(ඉ) ප්‍රමිතයේ 28 වගන්තිය - සේවක ප්‍රතිලාභ

කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මුදල් ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ 28 ඡේදයට අනුකූලව නිර්වචිත දායකත්ව සැලසුම් පිලියෙල කිරීම, නිර්වචිත ප්‍රතිලාභ වගකීම මැනීම, පැවරු හා නොපැවරූ දෙයාකාර වගකීම් ඇතුළත් කිරීම, වට්ටම් කිරීම, ආයුගණක ඇගයීම යන කාර්යයන් සිදු කිරීමෙන් තොරව රු. මිලියන 5.53 ක සේවක පාරිතෝෂික වියදමක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී සමාගම විසින් හඳුනාගෙන තිබුණු බැවින් එම වටිනාකම සම්බන්ධයෙන් හා එයට අදාළව හඳුනාගෙන තිබූ රු.මිලියන 24.17 ක් වූ ජංගම නොවන වගකීමෙහි නිරවද්‍යතාවය විගණනයට තහවුරු කරගත නොහැකි විය.

සමාගම විසින් සෘජු ක්‍රමය අනුව රු.මිලියන 1.45 ක සේවක පාරිතෝෂික වියදම සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී හඳුනාගෙන ඇත. 2025 වර්ෂයේ ආයුගණක වාසි හා අවාසි හඳුනාගෙන ඒ අනුව ගැලපීම් සිදුකරනු ඇත.

ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව ආයුගණක ඇගයීම කළ යුතුය.

(ඊ) ප්‍රමිතයේ 29 වගන්තිය - ආදායම් බදු

(i) සමාගම විසින් 2019/20 වර්ෂයේ සිට වසර 05 ක බදු සඳහා අලාභය වන රු.මිලියන 152.62 වෙනුවෙන් ප්‍රවර්තන වර්ෂයේදී රු. මිලියන 45.78 ක විලම්භිත බදු වත්කමක් හඳුනා ගෙන තිබුණද සමාගම අඛණ්ඩව වසර 06 ක බදු අලාභ වාර්තා කර තිබීම හා 2024/25 වර්ෂයේ හා ඉන් ඉදිරියට සමාගම ප්‍රමාණාත්මක ලාභයක් අත්කර ගැනීමට තරම් නව ව්‍යාපාර සැලසුම් නොපවතින බව නිරීක්ෂණය වූයෙන් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ

2019/20 වර්ෂයේ සිට වසර 06 ක බදු සඳහා අලාභය වන රු.මිලියන 152.6 වෙනුවෙන් ප්‍රවර්තන වර්ෂයේදී රු. මිලියන 45.78 ක විලම්භිත බදු වත්කමක් හඳුනා ගෙන ඇත. සමාගම අඛණ්ඩව වසර 05 ක බදු අලාභ වාර්තා කර තිබුණත්, සංස්ථාව වැලි සේදීමේ ව්‍යාපෘතියට අදාළ පිරිපහදු යන්ත්‍රය හා ජල රැඳවුම් පොකුණ යන

ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව විලම්භිත බදු වත්කම හඳුනා ගත යුතුය.

ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ 29.8 ඡේදයට අනුකූලව විලම්භිත බදු සඳහා හඳුනා ගනු ලැබූ 2019/20, 2020/21 හා 2021/22 යන වර්ෂයන්ට අදාළ අලාභ වූ රු.මිලියන 94.28 මත හඳුනාගෙන තිබූ රු. මිලියන 28.28 ක් වූ විලම්භිත බදු වත්කම ඉදිරියේදී අයකරගත නොහැකි තත්ත්වයක් පැවතුණි.

වත්කම පැවරීමෙන් පසු 2024/25 වර්ෂයේ හා ඉන් ඉදිරියට අස්තිත්වය ප්‍රමාණාත්මක ලාභයක් අත්කර ගැනීමට අපේක්ෂා කරන බැවින් 2024 වර්ෂයන්ට අදාළ අලාභ වූ රු. මිලියන 25.78 මත වන විලම්භිත බදු වත්කම රු. මිලියන 7.74 ක් ඉදිරි වසර තුළ අයකර ගැනීමේ හැකියාවක් පවතී.

(ii) කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියේ 29.16 ඡේදය අනුව සමාගම විසින් විලම්භිත බදු වත්කම සඳහා සලකා බැලිය යුතු අඩමාන ණය රු.මිලියන 4.57 වෙනුවට අඩමාන ණය වෙන්කිරීම් වූ රු.මිලියන 0.133 ක් ලෙස සලකා බැලීම හේතුවෙන් විලම්භිත බදු වත්කම රු.මිලියන 1.33 කින් අවතක්සේරුව පවතින අතර මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ඉඩම් තක්සේරු කිරීමේ ලාභය රු.මිලියන 34.17 ක් වුවත් විලම්භිත බදු සඳහා සලකා බලන ලද ඉඩම් තක්සේරු කිරීමේ ලාභය රු.මිලියන 34.50 ක් වීමෙන් විලම්භිත බදු වගකීම රු.මිලියන 0.11 කින් අවතක්සේරුව පවතින බවද නිරීක්ෂණය විය.

2025 වර්ෂයේදී මෙය නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.

ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව විලම්භිත බදු වත්කම හා විලම්භිත බදු වගකීම නිවැරදිව හඳුනා ගත යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගමේ ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති අංක 2.1.3 යටතේ විලම්භිත බදු ගණනය කිරීමේදී වත්කම්හි ශුද්ධ පොත් අගය හා බදු සඳහා ලියා හරින ලද අගය අතර වෙනස විලම්භිත බදු සඳහා සලකා බලා නොමැති ලෙස දක්වා තිබුණු නමුත් විලම්භිත බදු සඳහා ගැලපුම් කිරීමේදී එම අගයන්ද ගැලපුම් කර තිබුණි.	සමාගම විසින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් කර තිබූ ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සාරාංශයේ 2.1.3 විලම්භිත බදු ප්‍රතිපත්තිය 2025 වර්ෂයේදී නිවැරදි කරනු ඇත.	සමාගමට අදාළ නීතිරීති හා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම හා ඊට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව පිළියෙල කිරීම සිදු කළ යුතුය.

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගම සතු රු.මිලියන 301.28 ක් වටිනා මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ගොඩනැගිල්ල 2021 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 326.30 කට තක්සේරු කර මව් සංස්ථාව විසින් පවරාගෙන තිබුණි. මෙම ගොඩනැගිල්ලේ පිරිවැය ගිණුම් වලින් ඉවත් කිරීමේදී එහි ඇතුළත් ජල රැඳවුම් පොකුණේ කොටසක වටිනාකම වූ රු.මිලියන 25.02 ක් ද ඇතුළත් කර ගොඩනැගිලි	කෙරිගෙන යන වැඩ ගිණුමේ තිබූ ගොඩනැගිල්ලේ තක්සේරු වාර්තාවට අදාළ වටිනාකම ඉවත්කල අතර, ජල රැඳවුම් පොකුණුද ඇතුළුව අනෙකුත් දේපල සම්බන්ධයෙන් මව් සමාගම සමග සාකච්ඡාකර තීරණයකට	පවරා ගන්නා ලද වත්කමට අදාළ නිවැරදි පිරිවැය වැඩ ගිණුමෙන් ඉවත් කළ යුතුය.

වත්කම් ඉවත් කර තිබුණු බැවින් සමාගමේ රඳවා පළැඹී පසු ඉතිරි වටිනාකම් ගත් ඉපැයුම් හා ජංගම නොවන වත්කම් එම ඉවත්කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත. වටිනාකමින් උභය ගණනය වී තිබුණි.

1.5.4 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොමැති වීම

විෂය	මුදල රු. මිලියන	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ස්ථාවර තැන්පතු ශේෂය හා බැංකු ජංගම ගිණුම් ශේෂය	4.465	ශේෂ සනාථන ලිපි	බැංකුවේ දත්ත යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා සමාගමේ 15 ඉදිරිපත් කරන තෙක් අත්සන් එම බැංකුව නොගන්නා බැවින් භූකි ඉක්මනින් ආකෘති 15 බැංකුව වෙත ලබාදී මෙම ගැටලුව නිරාකරණය කරනු ඇත.	ශේෂ සනාථන නොපමාව විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවති රු.මිලියන 61.41 ක ලැබියයුතු රඳවාගත් මුදල් ශේෂය තුළ වර්ෂ 1 න් වර්ෂ 5 න් අතර කාලයක සිට පැවති ශේෂය රු.මිලියන 11.04 ක් හා වර්ෂ 5 ට වඩා වැඩි කාලයක සිට පැවති ශේෂය රු. මිලියන 48.72 ක් විය. මින් රු.මිලියන 13.28 ක්ම සමාගමේ මව් සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතුව තිබුණි.	මෙම ලැබිය යුතු රු. මිලියන 61.41 ක රඳවාගත් මුදල් වලින් රු. මිලියන 4.9 ක මුදල සඳහා කොන්ත්‍රාත්, මේ වසරේ නිමකර ඇති අතර, වසර අවසානයේදී මෙම රඳවාගත් මුදල් ඉල්ලුම් කරනු ඇත. 2025 වර්ෂයේ මේ වන විට රු. මිලියන 3.87 ක මුදලක් අයකරගන්නා ලදී. තවද රේඛීය අමාත්‍යාංශය හරහාද මෙම මුදල් ලබාගැනීමට අදාල කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.	ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කොන්ත්‍රාත් නිම කිරීමට හා ලැබියයුතු රඳවාගත් මුදල් නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට කොන්ත්‍රාත් ණය ගැතියන්ගෙන් හා වෙළඳ ණය ගැතියන්ගෙන් සමාගමට අයවිය යුතු මුදල පිළිවෙලින් රු.මිලියන 26.53 ක් හා රු.මිලියන 23.40 ක් වූ අතර ඉන් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 3.73 ක් හා රු.මිලියන 8.86 ක් වර්ෂ 1 න් 5 න් අතර කාලයක සිට රු. මිලියන 9.63 ක් හා රු.මිලියන 11.65 ක් වර්ෂ 5 කට වඩා වැඩි කාලයක සිට අය නොවී පැවතුණි. මෙම කොන්ත්‍රාත් ණයගැති ශේෂයන්ගෙන් හා වෙළඳ ණයගැති ශේෂයන්ගෙන් පිළිවෙලින් රු.මිලියන 6.07 ක් හා රු.මිලියන 12.28 ක් මව් සංස්ථාව වන ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය	කොන්ත්‍රාත් ණය ගැතියන්ගෙන් රු.මිලියන 6.07 ක් හා වෙළඳ ණය ගැතියන්ගෙන් රු.මිලියන 12.28 ක් ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතු ශේෂයන් වේ. කොන්ත්‍රාත් ණය ගැතියන්ගෙන් හා වෙළඳ ණය ගැතියන්ගෙන් පිළිවෙලින් රු. මිලියන 1.40 ක් හා රු. මිලියන 3.17 ක් අඩමාන ණය ලෙස ද වෙන්කර ඇති අතර 2025 වර්ෂයේදී පිළිවෙලින් රු. මිලියන 8.73 ක හා රු. මිලියන 8.28 ක මුදලක් 2025 ජූලි වනවිට අයකරගෙන ඇත.	ණයගැතියන්ගෙන් ලැබිය යුතු මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගත යුතුය.

කිරීමේ සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතුව තිබුණි. තවද සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතු වෙළඳ ණයගැති ශේෂයෙන් වසර 1 ත් 5 ත් අතර රු.මිලියන 2.59 ක් ද වසර 5 ට වඩා වැඩි රු.මිලියන 7.34 ක් ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයටද අයවී නොතිබුණි.

(ඇ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇති ලැබිය යුතු ආදායම් බදු වටිනාකමින් රු. මිලියන 6.17 ක් වටිනා ලැබිය යුතු ආදායම් බදු වටිනාකමින් රු. මිලියන 2.22 ක් ආර්ථික සේවා ගාස්තු වලින්ද (ESC) රු.මිලියන 2.73 ක් රඳවා ගත් මත බදු (WHT) හා රු.මිලියන 1.22 ක් ලැබිය යුතු ආදායම් බදු වලින්ද සමන්විත වී තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් මෙම ශේෂ නිරවුල් කර ගැනීමට සමාගමට නොහැකි වී තිබුණි.

ලැබිය යුතු ආදායම් බදු වටිනාකමින් රු. මිලියන 3.03 ක් ආර්ථික සේවා ගාස්තු වලින්ද (ESC) රු.මිලියන 0.93 ක් රඳවා ගත් ඉපැයුම් මත බදු (WHT) හා ඉතිරිය ලැබිය යුතු ආදායම් බදු වලින්ද සමන්විත වී ඇත. සමාගම විසින් ඉදිරි වර්ෂයන් වලදී ලාභයක් ඉපැයූ විට නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡාකර ශේෂ කඩිනමින් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2024 වර්ෂය අවසානයට පැවති රු.මිලියන 46.91 ක් වූ ගෙවිය යුතු රඳවාගත් මුදල් (Retention Payable) ශේෂය තුළ වර්ෂ 1 ත් වර්ෂ 5 ත් අතර ශේෂය රු.මිලියන 3.56 ක්ද වර්ෂ 5 ට වැඩි ශේෂය රු.මිලියන 43.35 ක්ද විය.	මෙම රු. මිලියන 46.91 ක ගෙවිය යුතු රඳවාගත් මුදල් සමාගමේ සේවාදායකයින් විසින් සමාගම වෙත මුදාහල පසු අදාල කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වෙත ගෙවීමට කටයුතු කරනු ඇත.	සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු කඩිනමින් නිරවුල් කරගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානයට වෙළඳ ණය හිමි ශේෂය රු. මිලියන 82.32 ක් වූ අතර එයින් වර්ෂ 1 ත් වර්ෂ 5 ත් අතර නිරවුල් නොකළ ශේෂය රු.මිලියන 39.67 ක්ද වර්ෂ 5 ට වැඩි ණය හිමි ශේෂය රු. මිලියන 27.03 ක්ද විය.	මෙම ගෙවිය යුතු ණය හිමි ශේෂය රු. මිලියන 82.32 ක මුදලින් රු. මිලියන 27.56 ක් ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව වෙත ගෙවිය යුතු අතර රු. මිලියන 43.72 ක මුදලක් එල්. ආර්. ඩී. සී. සේවා සමාගම වෙත ද ගෙවිය යුතු වේ. ඉතිරි රු. මිලියන 11.04 ක ණය හිමි ශේෂයෙන් රු. මිලියන 9.30 ක් මේ වනවිට ද පියවා ඇත. ඉතිරි වටිනාකම්ද අයකර ගැනීමට කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.	ණයහිමි ශේෂ නිරවුල් කරගැනීමට සුදුසු ක්‍රමවේදයක් සකස් කරගත යුතුය.
(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානයට කොන්ත්‍රාත් ණය හිමි ශේෂය රු.මිලියන 28.23 ක් වූ අතර එයින් වර්ෂ 1 ත් වර්ෂ 5 ත් අතර නිරවුල් නොකළ ශේෂය රු. මිලියන 2.90 ක්ද වර්ෂ 5 ට වැඩි නිරවුල්	මෙම ගෙවිය යුතු කොන්ත්‍රාත් ණය හිමි ශේෂය රු. මිලියන 28.23 ක මුදලින් රු. මිලියන 21.31 ක් ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාව වෙත ගෙවිය යුතු මුදලක් වේ. එයට අමතරව	ණයහිමි ශේෂ නිරවුල් කරගැනීමට කඩිනම් ක්‍රමවේදයක් සකස් කරගත යුතුය.

නොකළ ශේෂය රු.මිලියන 25.59 ක් ඉතිරි රු. මිලියන 6.92 ක කොන්ත්‍රාත් විය. ණය හිමි ශේෂයෙන් රු. මිලියන 1.09 ක් මේ වනවිට පියවා ඇත.

1.6.3 අත්තිකාරම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවති රු.මිලියන 18.27 ක ලැබිය යුතු සවලියකරන අත්තිකාරම් ශේෂය තුළ වර්ෂ 2 ත් වර්ෂ 5 ත් අතර කාලයක සිට පැවති ශේෂය රු.මිලියන 6.91 ක් හා වර්ෂ 5 ට වැඩි ශේෂය රු.මිලියන 11.36 ක් විය. එම අවුරුදු 05 ඉක්මවූ ශේෂය තුළ උපකොන්ත්‍රාත්කරුවන් 04 දෙනෙකුගෙන් අයවිය යුතු රු.මිලියන 9.35 ක වටිනාකමක් පැවති අතර එම උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන් අතරමඟදී කොන්ත්‍රාත් කාර්යය නවතා දමා තිබුණි. එම වටිනාකම අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන තෙක් පියවර ගෙන නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම රු. මිලියන 18.27 ක මුදල ගිවිසුම් ප්‍රකාරව අදාල ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම සඳහා ලබාදී ඇති සවලියකරණ අත්තිකාරම් වේ. කොන්ත්‍රාත්කරුවන් බිල් පත් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව මේවා පියවා ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත. මෙම ව්‍යාපෘති කටයුතු ගිවිසුම් ප්‍රකාරව අවසන්කර නොතිබීම හේතුවෙන් රු. මිලියන 11.37 ක සවලියකරණ අත්තිකාරම් මුදල නිරවුල් කිරීමට නොහැකි වී ඇති අතර, රු. මිලියන 6.9 ක කොන්ත්‍රාත්තු නිම වෙමින් පවතින අතර, අවසන් බිල්පත් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසු මෙම සවලියකරණ අත්තිකාරම් අයකර ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.</p>	<p>ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කොන්ත්‍රාත් කඩිනමින් නිම කිරීමට හා ලැබියයුතු අත්තිකාරම් ශේෂය නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට පැවති රු.මිලියන 40.75 ක ගෙවියයුතු සවලියකරන අත්තිකාරම් ශේෂය තුළ වර්ෂ 01 ත් වර්ෂ 05 ත් අතර ශේෂය රු.මිලියන 16.77 ක්ද හා වර්ෂ 05 ට වැඩි ශේෂය රු. මිලියන 23.99 ක්ද මේ දක්වා නිරවුල් කර නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම රු. මිලියන 40.75 ක ගෙවිය යුතු සවලියකරණ අත්තිකාරම් මුදල සේවාදායක ආයතන විසින් සමාගම වෙත ලබාදී ඇති කොන්ත්‍රාත්තු වෙනුවෙන් ලබාදී ඇති වටිනාකමය. එයින් රු. මිලියන 24 ක අත්තිකාරම් අදාල වන්නේ නවතා දමා ඇති ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘති සඳහාය. අදාල ආයතන සමග එකඟතාවයකට පැමිණීමෙන් පසු, මෙම මුදල් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. ඉතිරි සවලියකරණ අත්තිකාරම් මුදල් සේවාදායක ආයතන විසින් බිල්පත් නිරවුල් කිරීමෙන් පසු පියවීමට කටයුතු කරනු ඇත.</p>	<p>සවලියකරණ අත්තිකාරම් සම්බන්ධයෙන් කඩිනම් පියවරක් ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

1.7 සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් හා සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු හෙළිදරව් නොකිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>වෙළඳ ණය හිමි ශේෂය තුළ ඇතුළත් රු.මිලියන 43.73 ක් සමාගමෙහි පරිපාලිත සමාගමක් වූ එල්</p>	<p>සමාගමෙහි පරිපාලිත සමාගම වූ එල් ආර් ඩී සී පුද්ගලික සමාගම</p>	<p>සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු</p>

ආර් ඩී සී සේවා පුද්ගලික සමාගම වෙත ගෙවිය යුතුව තිබුණු අතර එය වෙළඳ ණයහිමියන්ගෙන් සියයට 53 ක් විය. ඉන් රු.මිලියන 23.65 ක් වසර 01 ක් 05 ක් අතර කාලයක සිටද රු.මිලියන 13.91 ක් වසර 5 කට වඩා වැඩි කාලයක සිටද ගෙවීමට තිබුණි.

වෙත ගෙවිය යුතු වටිනාකම් කඩිනමින් වාරික වශයෙන් ගෙවනු ලබන නිරවුල් අතර, මේ වන විට මෙම කරගැනීමට ශේෂයෙන් රු. මිලියන 0.698 ක් කටයුතු කළ පියවා තිබේ. යුතුය

1.8 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත			
(i) 133 වගන්තිය	සමාගම විසින් 2019 වර්ෂයේ සිට කිසිදු වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීමක් පවත්වා නොතිබුණි.	2025 වර්ෂයේ සිට නියමිත පරිදි වාර්ෂික රැස්වීම් කැඳවීමට කටයුතු කරනු ඇත.	සමාගම් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මහා සභා රැස්වීම් පැවැත්වීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ii) 166 වගන්තිය	සෑම සමාගමකම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් ශේෂ පත්‍ර දිනට පසුව මාස 06 ක් ඇතුළත එදිනෙන් අවසන් වන ගිණුම් කාලපරිච්ඡේදය තුළ සමාගමේ කටයුතු පිළිබඳ වාර්ෂික වාර්තාවක් පිළියෙල කරනු ලැබිය යුතු වුවත් සමාගම එලෙස කටයුතු කර නොතිබුණි.	2024 වර්ෂයේ සිට නියමිත පරිදි වාර්ෂික රැස්වීම් කැඳවා වාර්ෂික වාර්තා පිළියෙල කර ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන ලෙස අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදී ඇත.	සමාගම් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව වාර්ෂික වාර්තාව පිළියෙල කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි මු.රෙ. 757	පත්වීමක් ලබන සමීක්ෂණ මණ්ඩලයක් විසින් භාණ්ඩ සමීක්ෂණය සිදු කිරීමේදී එදිනට බඩු ලේඛන පොතෙහි දැක්වෙන ශේෂය ආයතනයේ තොගය සමඟ සැසඳේ දැයි පරීක්ෂා කර යම් වෙනසක් පවතින්නේ නම් ඒ බව අදාළ ආකෘතිය මගින් ගණක නිලධාරියා වෙත ඉදිරිපත් කර එහි පිටපතක් විගණකාධිපති වෙතද ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් සමාගම එසේ කටයුතු කර නොතිබුණි. ඒ අනුව අයිතම 14 කට අදාළ, වටිනාකම රු.මිලියන 2.08ක් වූ භාණ්ඩ, ආයතනයේ බඩු ලේඛන පොතෙහි ශේෂය සමඟ නොසැසඳුණු අතර අයිතම	සමීක්ෂණ මණ්ඩලයක් විසින් භාණ්ඩ සමීක්ෂණයේදී භාණ්ඩ භෞතිකව පැවතියද බඩු ලේඛන පොතට ඇතුළත් කර නොතිබුණි. භාණ්ඩ නැවත පොත් වලට ඇතුළත් කර ඇත. ශේෂ නොගැලපෙන්නේ නම් අදාළ ආකෘතිය මගින් විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	භාණ්ඩ සමීක්ෂණයේදී හෙලිදරව් වූ අඩුපාඩු සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි හා සමගාමී වක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

06 ට අදාළ, වටිනාකම රු.165,081 වූ භාණ්ඩ භෞතිකව පැවතියද බඩු ලේඛන පොතට ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

(ඇ) 2021 සැප්තැම්බර් 27 දිනැති අංක 01/2021 (ii) දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය හා 2024 පෙබරවාරි 28 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛ අංක 01/2024 හි 14.5 ඡේදය	මව් සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් එහි පරිපාලිත සමාගම්වල කාර්යසාධනය අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමට ව්‍යුහයක් ස්ථාපිත කළ යුතු අතර එය 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතේ විධි විධානවලට අනුකූල විය යුතුය. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය පරිපාලිත ආයතනවල කාර්යසාධනය පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් අවම වශයෙන් කාර්තුවකට වරක් සිදු කළ යුතු අතර ප්‍රමාණවත් ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ හිමි වන බවට සහතික කළ යුතු වුවත් සමාගම විසින් එල්ආර්ඩීසී සේවා පුද්ගලික සමාගම සම්බන්ධයෙන් එලෙස කටයුතු කර නොතිබුණි.	රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයන්ට අනුගත වෙමින් ආයතනයේ පරිපාලිත සමාගමේ කාර්යසාධනය අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ඉදිරියේදී, මවු සමාගම වන මෙම සමාගමේ අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ සාකච්ඡාවට ලක්කරන ලෙස අදාළ නිලධාරීන්ටද උපදෙස් ලබාදී ඇත.	පරිපාලිතයන්හි කාර්යසාධන අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා කඩිනමින් ව්‍යුහයක් ස්ථාපිත කළ යුතුය.
(ඈ) 2022 ජනවාරි 14 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛ අංක 01/2015 (ii)	HM 1-1 කාණ්ඩයට අයත් නිලධාරියකු සඳහා අනුමත ඉන්ධන ප්‍රමාණය ලීටර් 115 ක් වුවද 2024 වර්ෂයේ එම සීමාව ඉක්මවා රු.400,243 ක් වටිනා ඉන්ධන ලීටර් 1001ක් කිසිදු අනුමැතියකින් තොරව සමාගමේ සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා (කොන්ත්‍රාත්) විසින් ලබාගෙන තිබුණි.	මෙම රු.400,243 ක් වටිනා ඉන්ධන ලීටර් 1001 ක ප්‍රමාණය සමාගමේ සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාගේ (කොන්ත්‍රාත්) අවසන් ගෙවීම් වලින් අඩුකිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	වකුලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව නිලධාරීන් වෙත ඉන්ධන ලබාදීමේදී කටයුතු කළ යුතුය.
(ඉ) 2022 අගෝස්තු 08 දිනැති අංක 04/2022 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයෙහි 2.7 ඡේදය	අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය සහ මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ එකඟත්වයකින් තොරව 2024 ජූලි 26 දින පැවති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයට අනුව සමාගමේ නාවල කර්මාන්තශාලාවේ අබලි යකඩ විකුණා ලද මුදලින් සියයට 40 ක් එනම් රු.මිලියන 1.39 ක් කාර්යාල සේවක සුභසාධන අරමුදලට ලබා දීමට තීරණය කර තිබුණි.	නාවල කර්මාන්ත ශාලාව පිරිසිදු කිරීම සඳහා සේවකයින්ගේ ශ්‍රම දායකත්වය නොමිලේ ලබාගත් අතර ඔවුන්ගේ ජීවන තත්වය නගාසිටුවීම සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතියට යටත්ව සමාගමේ සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාගේ පූර්ණ අධීක්ෂණය යටතේ මෙම අරමුදල පිහිටුවා මෙමහින් සේවකයන්ට ප්‍රතිලාභ ලබාදීමට කටයුතු කර ඇත.	වකුලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව නියමිත අනුමැතීන් මත පමණක් සමාගමේ මුදල් භාවිතා කළ යුතු අතර ඊට අනුකූල නොවූ නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

1.9 බදු රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2023 මාර්තු 29 දිනැති දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තු වකුලේඛ අංක SEC/2023/E/01 – 07 (උ) ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තික ප්‍රකාශයක් සපයා නොමැති හෝ සේවා නියුක්තින් එකකට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක් ඇති ඕනෑම සේවා නියුක්තිකයකුගේ පාරිශ්‍රමිකයකින් ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් බදු වකු 07 අදාළ කර ගත යුතු වුවත්, 2023 හා 2024 යන වර්ෂවලදී අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සඳහා දීමනා ගෙවීමේදී උක්ත වකුලේඛය අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>2024 වර්ෂයේ ජූලි මාසයේ සිට අදාළ ද්විතීක සේවා නියුක්ති ප්‍රකාශය ලබාගෙන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සඳහා දීමනා ගෙවීමේදී අදාළ බදු මුදල් අය කර දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ප්‍රේෂණය කර ඇත.</p>	<p>දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තු වකුලේඛ ප්‍රකාරව බදු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.</p>

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු පෙර ශුද්ධ අලාභය රු.මිලියන 35.41 ක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූපිව ඉකුත් වර්ෂයේ බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය රු.මිලියන 7.56 ක් විය. ඒ අනුව බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයෙහි රු.මිලියන 42.97 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. ඉකුත් වර්ෂයට අනුරූපීව විකුණුම් පිරිවැය රු.මිලියන 26.15 කින් වැඩිවීම හා ආයතන හා පරිපාලන වියදම් රු.මිලියන 19.34 කින් වැඩි වීම මෙම පිරිහීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

(අ) ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඇතුළත් තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව ආයතනයේ ආදායම් හා වියදම් පහත පරිදි විය.

විස්තරය	2024	2023	වෙනස	වෙනසේ ප්‍රතිශතය (%)
	රු. මිලියන	රු. මිලියන	රු. මිලියන	
ආදායම	204.79	196.33	8.46	4.31
අනිකුත් ආදායම්	20.78	26.32	(5.54)	(21.05)
විකුණුම් පිරිවැය	159.52	133.37	26.15	19.61
පරිපාලන වියදම	95.51	76.17	19.34	25.39
මූල්‍ය පිරිවැය	5.07	4.77	0.3	6.29

(ආ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ පැවති ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ග 03 හි ආදායම රු.මි. 30.2 කින් එනම් සියයට 15.38 කින් අඩු වී තිබූ නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගම විසින් දැවි අලු (Fly ash) මිලදී ගැනීමේ සහ විකිණීමේ ව්‍යාපාර කටයුත්තක් අලුතින් ආරම්භ කර තිබූ බැවින් ඒ මගින් රු.මිලියන 38.66 ක ආදායමක් උපයා තිබීම හේතුවෙන් ආදායම සියයට 4.31 කින් වැඩි වී තිබුණි.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී දැවි අලු (Fly ash) මිලදී ගැනීමට රු. මිලියන 32.14ක වියදමක් දැරීම විකුණුම් පිරිවැය සියයට 19.61 කින් වර්ධනය වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සේවක වැටුප් හා වෙනත් සියයට 39.35 කින් වර්ධනය වීම පරිපාලන වියදම් සියයට 25.39 කින් වර්ධනය වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයට හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව සමාගමේ අනුපාත විශ්ලේෂණය පහත සඳහන් පරිදි විය.

	2024	2023
ණය ස්කන්ධ අනුපාතය	6.37:1	3.26:1
දළ ලාභ ආන්තිකය (ප්‍රතිශතය)	22.11	32.07
ජංගම අනුපාතය	1.44:1	1.50:1
ක්ෂණික අනුපාතය	1.19:1	1.22:1
ණය ගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය	2.93	2.13
ණය එකතු කර ගැනීමේ කාලය (දින ගණන)	125	171

(අ) සමාගමෙහි සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සහ ඉකුත් වර්ෂයේදී ණය ස්කන්ධ අනුපාතය පිළිවෙලින් 6.37:1 ක් හා 3.26:1 ක් වන අතර පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව ණය ස්කන්ධ අනුපාතය ඉහළ ගොස් තිබුණි. මේ අනුව සමාගමට ඉහළ ගෙවීමේ අවදානමක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) දළ ලාභ අනුපාතිකය සමාලෝචිත වර්ෂයෙහි 22.11 ක් හා ඉකුත් වර්ෂයෙහි 32.07 ක් වන අතර, ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේදී එය 9.96 කින් අඩු වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ අයභාරය රු.මිලියන 8.46 කින් වැඩි වන විට විකුණුම් පිරිවැය රු.මිලියන 26.15 කින් වැඩි වී තිබුණි. සමාගමේ අයභාරය වැඩි වීමට සාපේක්ෂව ඉහළ අගයකින් සමාගමේ විකුණුම් පිරිවැය ඉහළ ගොස් ඇති අතර නාවල කර්මාන්තශාලාවේ විකුණුම් පිරිවැය ඉහළ යාම මේ සඳහා ප්‍රධානතම හේතුව වී තිබුණි.

(ඇ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව ජංගම වත්කම් තුළ ඇතුළත් ණයගැති හා ලැබිය යුතු ශේෂය රු. මිලියන 47.64 කින් අඩුවීම තුළින් ජංගම අනුපාතය 1.50:1 සිට 1.44:1 දක්වා තවදුරටත් පිරිහී තිබුණි.

(ඈ) සමාගමේ ණයගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය 2.13 සිට 2.93 දක්වා වැඩි වී ඇති අතර, ණය එකතු කිරීමේ කාලයද දින 46 කින් අඩු වී තිබුණි. මෙය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව යහපත් තත්වයක පැවතුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථීක ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගම විසින් මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ බැග් 500,000 ක් දේශීය සැපයුම්කරුවන්ගෙන් රු.මිලියන 12.13 කට මිලට ගැනීමට හැකියාව තිබියදී, රු.මිලියන 13.79 ක වටිනාකමකට මිලදී ගැනීමෙන් සමාගමට සිදුවූ අලාභය රු.මිලියන 1.67 ක් විය. ඇසුරුම් කාර්යය සඳහා භාවිතා නොකළ ඉතිරි බැග් 436,405 ක් සමාගමේ සහකාර සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාගේ අනුමැතිය මත පමණක් රු.මිලියන 5.88 කට 2022 වර්ෂය තුළදී විකිණීම හේතුවෙන් සිදු වූ අලාභය රු.මිලියන 7.74 කි. මේ සම්බන්ධ වගකිව යුතු පාර්ශවයන් හඳුනාගෙන කිසිදු විනයානුකූල ක්‍රියාමාර්ගයක් මේ දක්වා ගෙන නොතිබුණි.	මේ සම්බන්ධ වගකිව යුතු පාර්ශවයන් හඳුනාගෙන එරෙහිව ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා කමිටුවක් පත්කර ඇති අතර, එම කමිටුවේ නිගමන හා නිර්දේශ මත ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.	සමාගමේ හා වෙළඳපල අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීමෙන් අනතුරුව පමණක් කාර්යක්ෂමව හා එලදායී ලෙස ප්‍රසම්පාදන නීති රීති වලට අනුකූලව පමණක් මිලදී ගැනීම් සිදු කළ යුතු අතර ඊට අනුකූල නොවන පරිදි තීරණගත් පාර්ශවයන්ට එරෙහිව විනයානුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය		
(i) ව්‍යාපෘති ඇගයීමකින්, ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් හෝ මූලික පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවක් පිළියෙල කිරීමකින් තොරව 2018 වසරේදී ආරම්භ කළ “මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය” සඳහා සියයට 12 ක පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ රු.මිලියන 200 ක ණය මුදලක් මව් සංස්ථාවෙන් ලබාගෙන තිබුණි. මෙම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් සමාගම විසින් දැරූ මුළු පිරිවැය රු.මිලියන 382.50 ක් වී තිබියදී ව්‍යාපෘතිය පාඩු වීම හේතුවෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයක් මත ව්‍යාපෘතිය සඳහා යොදාගත් ඉඩම සහ ගොඩනැගිල්ල 2021 ජුනි 14 දින, වසර 50කට පෞද්ගලික ආයතනයකට බදු දී තිබුණි.	2018 වර්ෂයේ රජය විසින් ගංඟා වැලි ගොඩ දැමීම සීමා කිරීමට ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්තිය තීරණයත් එවකට පැවති වැලි සඳහා ඉල්ලුමද සැලකිල්ලට ගෙන මුහුදු වැලි ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර තිබූ අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීමෙන් පසුව ඉඩම පවරා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට නියමිතව තිබුණත් සැලසුම් කර තිබූ පරිදි ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක නොවීම හේතුවෙන් එලෙස සංස්ථාව සතු මෙම ඉඩම සමාගම වෙත පවරා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.	ශක්‍යතා අධ්‍යයනයකින් පසුව ව්‍යාපෘති ආරම්භකිරීමට හා ව්‍යාපෘති සැලසුම් කල ආකාරයට නිසි කළමනාකාරිත්වයකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කළයුතු අතර ඊට අනුකූල නොවූ වගකිව යුතු පාර්ශවයන් හඳුනාගෙන විනයානුකූල ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම නොපමාව සිදුකළ යුතුය.
(ii) විධිමත් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියෙන් බැහැරව, මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා වානේ ගොඩනැගිලි සැකිල්ල චීනයෙන් ආනයනය කර ඉදිකිරීම සඳහා සමාගම විසින් රු.මිලියන 211.93 ක් දරා තිබුණි. මෙම මිලට ගැනීමේදී සිදු වූ අක්‍රමිකතා පිළිබඳව සමාගම විසින් ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභාවේ හා අල්ලස් හෝ දූෂණ විමර්ශන කොමිෂන් සභාවේ පැමිණිලි කර තිබුණි.	මෙම මිලදී ගැනීමේදී සිදු වූ බවට වාර්තා වී ඇති අක්‍රමිකතා පිළිබඳ පරීක්ෂණ ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභාවේ හා අල්ලස් හෝ දූෂණ විමර්ශන කොමිෂන් සභාවේ මේ වන විටදී විභාග වෙමින් පවතී.	වගකිව යුතු පාර්ශවයන් වෙත විනයානුකූල ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම හා අදාළ විමර්ශන නිමකර ගැනීමට අවශ්‍ය සහයෝගය නොපමාව ලබාදීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2024 වර්ෂයේ කොන්ත්‍රාත් ලබාගැනීම සඳහා සමාගම විසින් රු. මිලියන 408 ක් වටිනා කොන්ත්‍රාත් 16 කට ලංසු ඉදිරිපත් කර තිබුනද ඉන් රු. 691,724 ක් හා රු. 51,674 ක් වූ කොන්ත්‍රාත් 02 ක හැර ඉතිරි කොන්ත්‍රාත් 14 ට අදාල ලංසු ප්‍රතික්ෂේප වී තිබුණි. ලබාගත් කොන්ත්‍රාත් 02 හි වටිනාකම ලංසු තැබූ මුළු කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමින් සියයට 0.18ක් වී තිබුණි.	කොන්ත්‍රාත් ලබාගැනීම සඳහා සමාගම විසින් වර්ෂයේ කොන්ත්‍රාත් 16 කට ලංසු ඉදිරිපත් කර ඇත. එම ලංසු ඉදිරිපත් කිරීමේදී කොන්ත්‍රාත් 02 ක අදාල ලංසු අප වෙත ලැබුන නමුත් අනෙක් ලංසු 14 ලංසුකරුවන් අතර, පැවති තරඟකාරිත්වය මත ප්‍රතික්ෂේප වී ඇත.	නිසි පිරිවැය ප්‍රතිලාභ විශ්ලේෂණයක් සිදුකොට වෙළඳපල තරඟකාරිත්වයට අනුකූලව සැලසුම් සකස් කර සමාගමේ කාර්යසාධනය ඉහළ නංවා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (ඇ) සමාගමේ සේවකයින්ගේ වැටුප් සහ වෙනත් ගෙවීම් සඳහා 2017 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවෙන් සියයට 12 ක පොලී අනුපාතයකට ලබාගත් රු. මිලියන 24 ක ණය මුදල වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා ගෙවිය යුතු රු.මිලියන 15.87 ක පොලී මුදල මෙම වාර්තාවේ දින දක්වා ගෙවීම් කර නොතිබුණි.
  - (ඈ) 2014 ඔක්තෝබර් 10 දිනැති අංක 2014/89/554 දරන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණය අනුව රු.මිලියන 4.56 ක ලාභාංශයක් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබුණද වර්ෂ 10 කට වැඩි කාලයක සිට එම ලාභාංශ ගෙවීමට කටයුතු නොකර ජංගම වගකීම් ලෙස ගිණුම් ගත කර තිබුණි.
- සමාගමේ සේවකයින්ගේ වැටුප් සහ වෙනත් ගෙවීම් සඳහා 2017 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවෙන් මෙම රු. මිලියන 24 ක් ලබාගෙන තිබූ අතර එම ණය මුදල වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා පොළිය වශයෙන් රු.මිලියන 2.77 ගෙවීමට ඇත. මේ වන විට මෙම මුදල ගෙවීම සඳහා සංස්ථාව වෙත ගෙවීම් සැලසුමක් ඉදිරිපත් කර ඇත.
- එම කාලයේ සමාගම ලාභ ඉපයීම මත මෙම ලාභාංශය ප්‍රකාශයට පත්කර තිබුණද මුදල් ගෙවීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මූල්‍ය ප්‍රවාහයක් නොතිබූ බැවින් මෙම ලාභාංශ ගෙවීමට නොහැකි වී ඇත. මූල්‍ය තත්වය යහපත් වූ විගස මෙම ගෙවීම් සිදු කරනු ඇත.
- සමාගමේ මූල්‍ය තත්වය අනුව අදාළ බැඳියාවන්ගෙන් නිදහස් වීම සඳහා නිසි අනුමැතීන් ලබාගෙන කටයුතු කිරීමට නොපමාව පියවර ගත යුතුය.

3.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට සමාගම සතුව කර්මාන්තශාලා 06 ක් පවතින අතර නාවල කර්මාන්තශාලාව හා මුහුදු වැලි සේදීමේ හා සැකසීමේ කර්මාන්ත ශාලාව හැර අනෙකුත් සියලුම කර්මාන්තශාලා 2017 වර්ෂයේ සිට අඛණ්ඩව අලාභ ලබන තත්වයට පත් වී තිබූ අතර සමාගම විසින් 2017 සිට සමාලෝචිත වර්ෂය තෙක් රු.මිලියන 57.03 ක අලාභයක් දරා තිබුණි.	කර්මාන්තශාලාවේ නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු කිරීමේදී විශාල මෙහෙයුම් අලාභයක් සිදුවන බැවින් මෙම කර්මාන්තශාලාව වසා දැමීමට තීරණය කර ඇති අතර කර්මාන්ත ශාලාවේ උපකරණ ආරක්ෂාකිරීම සඳහා මුරකරුවෙකු පමණක් රඳවා ඇත. මෙහි ස්ථාපිත යන්ත්‍ර වෙනත් ස්ථානයක් තෝරාගත් පසු ඉවත්කිරීම සුදුසු බැවින් එම යන්ත්‍ර මෙම ස්ථානයේම තබා ඇත. කර්මාන්ත ශාලාව බදු දීමට හෝ වෙනත් ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතාවක් තිබේද යන්න සොයා බැලීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.	සමාගම සතු වත්කම් වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.
(i) 2019 වර්ෂය අවසාන වන විට හිඟුරක්ගොඩ හා අම්පාර කර්මාන්තශාලාවන්හි නිෂ්පාදන කටයුතු නවතා දමා තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයටත් කර්මාන්තශාලාවේ උපකරණ කිසිදු ප්‍රයෝජනයකට නොගෙන උන උපයෝජිතව තිබුණි. කර්මාන්තශාලාව බදු දීමට හෝ වෙනත් ව්‍යාපාරික කටයුත්තක් සඳහා යොදා ගැනීමට සැලසුම් කර ඇති බව සඳහන් වුවද වසර 5 ට වැඩි කාලයක සිට එම කර්මාන්ත ශාලාවන් නැවත ආරම්භ කිරීමට හෝ බදු දීමට කිසිදු ක්‍රියා මාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.	කර්මාන්තශාලාවේ නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු කිරීමේදී විශාල මෙහෙයුම් අලාභයක් සිදුවන බැවින් මෙම කර්මාන්තශාලාව වසා දැමීමට තීරණය කර ඇති අතර කර්මාන්ත ශාලාවේ උපකරණ ආරක්ෂාකිරීම සඳහා මුරකරුවෙකු පමණක් රඳවා ඇත. මෙහි ස්ථාපිත යන්ත්‍ර වෙනත් ස්ථානයක් තෝරාගත් පසු ඉවත්කිරීම සුදුසු බැවින් එම යන්ත්‍ර මෙම ස්ථානයේම තබා ඇත. කර්මාන්ත ශාලාව බදු දීමට හෝ වෙනත් ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතාවක් තිබේද යන්න සොයා බැලීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.	සමාගම සතු වත්කම් වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

- (ii) වසර 30 ක කාලයක සිට නිවැරදිව ගොඩ, මෙම ඉඩම් භුක්තිය වසර 30 කට වඩා ඉඩම් අත්කර ගැනීම් කටයුතු ක්‍රියාමලය හා අම්පාර යන ප්‍රදේශවල වැඩි කාලයක් සමාගම විසින් දරන සාර්ථක ලෙස නිමකර පවත්වාගෙන යනු ලබන සමාගම සතු අතර ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය ගැනීමටත් සමාගමේ සිමෙන්ති ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථාන කිරීමේ සංස්ථාව සිමෙන්ති නිෂ්පාදන නිෂ්පාදන මධ්‍යස්ථාන වල පිහිටුවා ඇති එකතුව හෙක්ටයාර 1.7232 ක් හැර වෙනත් කාර්යයක් සඳහා ඉදිරියේදී ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ නංවා පමණ වන රජයට හා රජයේ වෙනත් යෙදවීමට සැලසුම්කර තිබේ. මෙම ගැනීමටත් කටයුතු කළ හෝ හිමිකම් ලබා ගැනීමට සමාගම හෝ මව් ගැනීමට සමාගම විසින් මේ වනවිටත් ආයතනය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය කටයුතු සිදුකරමින් පවතී. අවසාන වන විටද අපොහොසත් වී තිබුණි.

3.4 නිෂ්කාර්ය හෝ උන උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) “මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය” වෙනුවෙන් මිලදීගෙන තිබූ රු.මිලියන 17.81 ක් වටිනා මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ යන්ත්‍රය, රු. මිලියන 0.32 ක් වූ කාණ්ඩ මුද්‍රණ යන්ත්‍රය, රු.මිලියන 7.55 ක් වටිනා ජල පිරිපහදු යන්ත්‍රය, හා රු.මිලියන 29.74 ක් වැය කර ඉදිකර තිබූ ජල රැඳවුම් පොකුණුද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් උන උපයෝජිතව පැවතුණි.	සමාගම විසින් මුහුදු වැලි සේදීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා මිලට ගත් රු. මිලියන 7.55 ක් වටිනා ජල පිරිපහදු යන්ත්‍රය මවු ආයතනය වෙත භාරදී ඇති අතර වැලි සේදීම සඳහා අවශ්‍ය පිරිසිදු ජලය රැඳවීම සඳහා රු.මිලියන 29.74 ක් වැය කර ඉදිකර තිබූ ජල රැඳවුම් පොකුණු මේ වන විට ද වැලි සේදීම සඳහා භාවිතා කරනු ඇත. මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා මිලදීගෙන තිබූ රු.මිලියන 17.81 ක් වටිනා මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ යන්ත්‍රය ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය අනුගමනය කරමින් විකිණීම සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන අති අතර ඒ සඳහා කමිටුවක්ද පත්කර ඇත. රු.මිලියන 4.38 ක් වටිනා අනෙකුත් වත්කම් වැලි සේදීමේ කටයුතු සඳහා මේ වන විටද භාවිතා කරනු ඇත. කාණ්ඩ මුද්‍රණ යන්ත්‍රය නාවල කර්මාන්ත ශාලාව වෙත ලබාගැනීමට නියමිතය.	සමාගම සතු වත්කම් කාර්යක්ෂමව හා ඵලදායීව භාවිතයට ගත යුතුය.
(ආ) වැලි සේදීම සඳහා මිලදී ගත් (RO Plant) රු.මිලියන 7.55 ක් වටිනා ජල පිරිපහදු යන්ත්‍රය සංස්ථාව විසින් පවරා ගන්නා ලද මුහුදු වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ගොඩනැගිල්ල තුළ සවිකර ඇති අතර එම යන්ත්‍රයේ වටිනාකම වැලි ඇසුරුම් කිරීමේ ගොඩනැගිල්ල පවරා ගැනීමේදී සැලකිල්ලට ගෙන නොතිබුණි. ඒ හේතුවෙන් මෙම යන්ත්‍රය භාවිතා කිරීමට සමාගමට නොහැකි වී තිබුණි.	වැලි සේදීම සඳහා මිලදී ගත් (RO plant) යන්ත්‍රය සමාගම විසින් සංස්ථාවට පවරා ඇති බැවින් එයට අදාල රු.මිලියන 7.55 ක මුදල ලබා ගැනීම සඳහා මවු සමාගම වන සංස්ථාව සමග සාකච්ඡා කරමින් පවතී.	මව් සමාගම සමඟ එකඟතාවයක් මගින් අදාළ ගනුදෙනු නිරවුල් කරගත යුතුය.

3.5 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.4.8 වගන්තිය ප්‍රකාරව වැඩ සඳහා වූ යම් කොන්ත්‍රාත්තුවකදී, කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ගිවිසුම උල්ලංඝනය කළ හොත් ප්‍රසම්පාදන අස්ථිත්වය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ඇස්තමේන්තුගත කොන්ත්‍රාත් මුදලින් සියයට 5 කට නොඅඩු මුදලක් කාර්ය සාධන සුරක්ෂණයන් වශයෙන් වැඩ සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය වේ. මෙම සුරක්ෂණ පිළිගත හැකි ආයතනයක් විසින් නිකුත් කරන ලද කාර්ය සාධන සුරක්ෂණයක් මගින් ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එය වැඩ නිම කිරීමට අපේක්ෂිත දිනයට පසුව දින 28 ක් දක්වා වලංගු විය යුතුය. නමුත් සමාගම විසින් කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ කාර්යසාධන බැඳුම්කර ඵලෙස කොන්ත්‍රාත් කාර්යය ඇරඹීමට ප්‍රථම ලබා නොගෙන ඔවුන්ට ගෙවීමට ඇති බිල්පත්වලින් පසු කාලයකදී අඩුකරගෙන තිබුණි. ඵලෙස අඩුකරනු ලැබූ රු.මිලියන 1.04 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ කාර්ය සාධන බැඳුම්කර ලෙස දක්වා තිබුණි.</p>	<p>කොන්ත්‍රාත්කරුවන් විසින් කාර්යසාධන බැඳුම්කර කොන්ත්‍රාත් කාර්යය ඇරඹීමට ප්‍රථම ලබා නොදීම නිසා ඔවුන්ට ගෙවීමට ඇති බිල්පත්වලින් පසු කාලයකදී අඩුකරගන්නා ලදී ඵලෙස අඩුකරනු ලැබූ රු.මිලියන 1.04 ක් වූ මුදල ඔහුන් විසින් ලිඛිතව විධිමත් ආකාරයෙන් ඉල්ලීමක් සිදු නොකල බැවින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ කාර්ය සාධන බැඳුම්කර ලෙස දක්වා එළිදරව් කර ඇත.</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කාර්යසාධන බැඳුම්කර මගින් කොන්ත්‍රාත් සුරක්ෂණය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මග පෙන්වීම් වලට අනුව, සමාගම විසින් අවම වශයෙන් වසර තුනක කාලයක් සඳහා අපේක්ෂිත ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කර තිබුණත් ඊළඟ ඵලඹෙන වර්ෂය සඳහා වූ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු විස්තරාත්මකව පිළියෙල කරනු ලැබිය යුතු වුවත් සමාගම විසින් එසේ සකස් කර නොතිබුණි. තවද ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම මාස 06 කට වැඩි නොවන කාලයක් තුළදී නීතිපතා යාවත්කාලීන කරනු ලැබිය යුතු වුවත් සමාගම විසින් එසේ කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>රජයේ ප්‍රසම්පාදන සංග්‍රහයට අනුව ප්‍රසම්පාදනයන් සිදු කල අතර, 2024 වර්ෂය සඳහා වූ ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කර ඇත. තවද ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම මාස 06 කට වැඩි නොවන කාලයක් තුළදී නීතිපතා යාවත්කාලීන කිරීමට අදාල නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදී ඇත.</p>	<p>රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයට අනුව ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම පිළියෙල කර යාවත්කාලීන කළ යුතුය.</p>

3.6 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගම අපේක්ෂා කළ කොන්ත්‍රාත් ආදායම රු. මිලියන 135 ක් වුවද තත්‍ය ආදායම රු. මිලියන 54.89 ක් පමණක් වූ බැවින් අපේක්ෂා කළ ආදායමෙන් සියයට 40.66 ක් පමණක් සමාගම විසින් ලබා කර ගෙන තිබුණි.</p>	<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගම අපේක්ෂා කළ කොන්ත්‍රාත් ආදායම රු. මිලියන 135 ක් සමාගම විසින් මිලියන 40 ව්‍යාපෘති 4ක් සිදු කිරීමට බලාපොරොත්තු විය ඒ සඳහා</p>	<p>නිසි පිරිවැය ප්‍රතිලාභ විශ්ලේෂණයක් සිදුකොට වෙළඳපල තරඟකාරීත්වයට</p>

කොන්ත්‍රාත් ලබාගැනීමට අනුකූලව සමාගම විසින් වර්ෂයේ සැලසුම් සකස් කොන්ත්‍රාත් 16 කට ලංසු කර සමාගමේ ඉදිරිපත් කර ඇත නමුත් කාර්යසාධනය මෙයින් ලංසු 2ක් පමණක් ඉහළ නංවා දිනාගැනීම හැකි විය. ඒ අනුව ගැනීමට කටයුතු මෙම මිලියන 135 සීමාවට කළ යුතුය. ලඟාවීමට සමාගම අපොසත් විය.

(ආ) සමාගම විසින් භාරණ සති පොළ ඉදිකිරීමේ කාර්යය සඳහා 2014 වර්ෂයේදී උප කොන්ත්‍රාත්කරුට ලබා දුන් රු.මිලියන 4.65 ක සවලිය අත්තිකාරම් මුදලින් 2015 සැප්තැම්බර් මස වන විට රු.මිලියන 2.65 ක් පමණක් අයකර ගෙන තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ඉතිරි රු. මිලියන 2 ක මුදල අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.4.4 අනුව අත්තිකාරම් සුරක්ෂණයක් ලබා ගැනීමකින් තොරව උප කොන්ත්‍රාත්කරුට අත්තිකාරම් ලබාදීම හේතුවෙන් සමාගමට අයනොවී පවතින අත්තිකාරම් මුදල අයකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

මෙම ව්‍යාපෘතියේ උප කොන්ත්‍රාත් කරුට දිගින් දිගටම ලිපි මගින් මේ බව දන්වා ඇති අතර ඔවුන් සඳහා ගෙවීමට ඇති මුදල් අත්හිටුවා ඇත. තවද සමාගමට මුදල් අයකරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකරමින් පවතී.

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශය අනුව අත්තිකාරම් සුරක්ෂණයක් ලබා ගැනීමෙන් පසුව අත්තිකාරම් ලබා දිය යුතු අතර ඊට අනුකූල නොවන පරිදි කටයුතු කළ වගකිව යුතු නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට හා උප කොන්ත්‍රාත්කරු ගෙන් අත්තිකාරම් මුදල් අයකර ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් 2018 මැයි 15 දින නිමකිරීමට ගිවිසුම්ගතව සමාගමට ලබා දී තිබූ කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.මිලියන 9.72 ක් වූ ලංකා විදුලි බල මණ්ඩලයට අයත් ඉඩමක් සංවර්ධනය කිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුවේ කාර්යයන් 2019 වර්ෂයේ සිට අතරමඟ නතර කර දමා තිබූ අතර අංක 14/01/134/73 හා 2018 අගෝස්තු 21 දිනැති නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ ලිපියකින් එම කොන්ත්‍රාත්තුවේ එදිනට සිදු කර ඇති මූලික මට්ටමේ වැඩ කොටස ද ප්‍රමිතියෙන් තොර හා නිසියාකාරව සිදු කර නොමැති බව දන්වා තිබුණි. ඒ අනුව සමාගම විසින් 2018 දෙසැම්බර් 10 දින සේවාදායකට යොමු කර තිබූ රු.මිලියන 5.75 ක පළමු ප්‍රගති බිල්පත ද (Progress Claim) සේවාදායක විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් සහතික කර නොතිබුණි.

ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට අයත් 2018 මැයි 15 දින කොන්ත්‍රාත් ගත වූ ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව හා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ විසින් ව්‍යාපෘති කටයුතු පිළිබඳ අවැසි කරුණු ලබා ගැනීම සඳහා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට ලිපි රාශියක් යොමු කලද, කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් නොලැබීම මත, ව්‍යාපෘතිය අත්හිටුවීම සම්බන්ධයෙන් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය දැනුම් දුන්

ගිවිසුම ප්‍රකාරව අදාළ බිල්පත් අයකර ගැනීමට හා කොන්ත්‍රාත් වල කාර්යසාධනය ඉහළ නංවා ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.

අතර, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට යොමුකර අදාළ පළමු බිල්පත අයකරගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.

(ඇ) මුණ්ඩිගල ආරණ්‍ය සේනාසනයේ දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීමට අදාළව 2016 ජූලි 20 දින සමාගම භාරගත් රු.මිලියන 13.91 ක් වූ කොන්ත්‍රාත්තුව දින 120 ක් තුළ අවසන් කළ යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් වැඩ අවසන්ව නොතිබූ අතර පමා කාලය වෙනුවෙන් දින දීර්ඝ කිරීම් සිදුකර නොතිබුණි. කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමේ කොන්දේසි අනුව ඉදිරියේදී රු.මිලියන 1.39 ක ප්‍රමාද ගාස්තුවක් සමාගමට ගෙවීමේ අවධානමක් පවතින බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. මෙම කොන්ත්‍රාත්තුව වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට රු. මිලියන 7.53 ක් සමාගම වෙත අයවීමටද තිබුණි.

දෙපාර්ශවය එකඟ වීමෙන් පවතින අකාරයෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය අවසන් කිරීමට තීරණය කරන ලදී. ඒ අනුව ඉදිරියේදී මේ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරනු ඇත.

ගිවිසුම් ප්‍රකාරව කොන්ත්‍රාත් වැඩ නිම කිරීමට හා අයවිය යුතු මුදල් නොපමාව අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඉ) සමාගම විසින් වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ 2021 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 87.31 ක් වටිනා කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 04 ක් සම්බන්ධයෙන් ගිවිසුම්වලට එළඹ තිබූ අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දින වන විට මේ සම්බන්ධයෙන් ඉටු කරන ලද මුළු කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන්හි වටිනාකම රු.මිලියන 14.29 ක් පමණක් විය. සමාගම විසින් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ උක්ත ගිවිසුම්වලට එළඹීමට ප්‍රථම වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ලබාදුන් ලිපියක දක්වා ඇති ගෙවීම් සිදුකළ යුතු ක්‍රමවේදය අනුව අදාළ නිෂ්පාදනය සම්පූර්ණයෙන් අවසන් වූ පසුව ප්‍රවාහනය කිරීමට පෙර නිෂ්පාදන වටිනාකමින් සියයට 60 ක්ද ඉතිරි මුදල සවිකළ පසු තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු නිර්දේශ මත ගෙවීම් කටයුතු සිදු කළ යුතු බව ඇතුළත් කොන්දේසිය කෙරෙහි සැලකිල්ලක් නොදක්වා සමාගමට වාසිදායක වන පරිදි එකඟතාවයකට නොපැමිණීම හේතුවෙන් 2021 ජූනි 13 වන දින දෙපාර්ශවයේ එකඟතාවයෙන් උක්ත කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 04 වැඩ කටයුතු තවදුරටත් නිම කිරීම නවතා දමා තිබුණි. එමෙන්ම උක්ත කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් වෙනුවෙන් රු.මිලියන 2.82 ක් පමණක් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ලැබී තිබූ අතර රු.මිලියන 2.63 ක වටිනාකමින් යුත් රඳවාගැනීමේ මුදලක් හා සමාගම විසින් දැරූ මුළු වියදම අය කර ගැනීමේ අවධානමක් පවතින බව විගණනයට නිරීක්ෂණය විය.

මෙම විගණන නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ. උක්ත කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 04 සඳහා සවලියකරන අත්තිකාරම් වශයෙන් රු. මිලියන 17.46 සමාගම විසින් ලබාගෙන ඇත ඊට අමතරව වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මිලියන 2.82 ක මුදලක් ලබාදී ඇත ඒ අනුව අප විසින් වියදම කරන ලද මුදල මෙයින් අයකර ගැනීමට හැකි වේ. මෙ සම්බන්ධයෙන් වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා කරමින් ඇත.

සමාගමට වාසිදායක වන පරිදි බාහිර පාර්ශවයන් සමඟ ගිවිසුම් වලට එළඹීමටත් කොන්ත්‍රාත් වැඩ කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ලෙස නිම කිරීමටත් සමාගම විසින් කටයුතු කළ යුතු අතර ලැබිය යුතු මුදල් නොපමාව අයකර ගැනීමද සිදුකළ යුතුය.

(ඊ) සමාගම වෙත 2016 වර්ෂයේදී මව් සංස්ථාව වෙතින් ලද රු.මිලියන 20.29 ක වටිනාකමකින් යුත් උප කොන්ත්‍රාත් කාර්යයක් වූ උඩුකිරිඇල්ල වැව සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් සවලියකරණ අත්තිකාරමක් මව් සංස්ථාව වෙතින් ලබා ගැනීමට සමාගම කටයුතු කර නොතිබුණු අතර එම කොන්ත්‍රාත් කාර්යය නිම කිරීමට රු.මිලියන 6.90 ක් සමාගම වැය කර තිබුණද කිසිදු මුදලක් සමාලෝචිත වසර අවසාන වන විටත් අය කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

මෙම ව්‍යාපෘතිය 2016 වර්ෂයට අදාළව ආරම්භ කරන ලද ව්‍යාපෘතියක් බැවින් මේ සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කර, මව් සමාගම සමඟ සාකච්ඡාකර කඩිනමින් අදාළ මුදල් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරමින් පවතී.

කොන්ත්‍රාත් සම්බන්ධ අභ්‍යන්තර පාලනය නිසි පරිදි සමාලෝචනය කර කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ලෙස කොන්ත්‍රාත් මෙහෙයවිය යුතු

අතර ලැබිය යුතු මුදල් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

- (උ) ගම්පහ බෝගහපිටිය සපත්තු පාලම ඉදිකිරීමට අදාළව සමාගම විසින් 2014 සැප්තැම්බර් 05 දින වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ එළඹී ගිවිසුමකට අනුව රු.මිලියන 4.43 ක වටිනාකමින් යුත් කොන්ත්‍රාත්තුව, සමාගම විසින් උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන් දෙදෙනෙකු වෙත ලබා දී තිබුණු අතර අදාළ කාර්ය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයටද නිම කර නොතිබුණි. ගංවතුර තත්ත්වය හේතුවෙන් සාදන ලද තාවකාලික බැම්ම කැඩී ගොස් තිබුනද රක්ෂණ සමාගම විසින් වන්දි ගෙවීම ප්‍රතික්ෂේප කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත් උප කොන්ත්‍රාත්කරුවන් වෙත ගෙවූ රු.මිලියන 1.35 ක් සමාගම විසින් කෙරිගෙන යන වැඩ යටතේ දක්වා තිබූ අතර රු.මිලියන 0.73 ක වටිනාකමක පළමු බිල්පත වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව වෙත 2016 පෙබරවාරි 26 දින ඉදිරිපත් කර තිබූ නමුත් එය මෙතෙක් සහතික කර නොතිබුණි. තවද කොන්ත්‍රාත් කාර්යය ආරම්භයේදී වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ලබාගත යුතු සවලියකරණ අත්තිකාරම්ද ලබාගෙන නොතිබුණි.

මෙම මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ අවස්ථා කිහිපයකදී උත්සාහ දරා ඇති අතර, ඒ සඳහා යහපත් ප්‍රතිචාරයක් නොලැබුණි. ඉදිරියේදී මෙම මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශය හරහා වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, අදාළ අමාත්‍යාංශය සමඟ සාකච්ඡා කිරීමට නියමිතය.

කොන්ත්‍රාත් සම්බන්ධ අභ්‍යන්තර පාලනය නිසි පරිදි සමාලෝචනය කර කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ලෙස කොන්ත්‍රාත් මෙහෙයවිය යුතු අතර ලැබිය යුතු මුදල් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- (ඌ) ෆර්ගසන් මාර්ගයේ යෝජිත ප්‍රජා ශාලාව ඉදිකිරීමට අදාළව සමාගම විසින් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ 2016 ජූනි 7 දින රු.මිලියන 6.98 කට ගිවිසුමට එළඹ තිබූ අතර එයට අදාළ රු.මිලියන 1.39 ක් වූ සවලියකරණ අත්තිකාරම් වටිනාකමෙන් ලැබී තිබුණේ රු.මිලියන 1.04 පමණි. එමෙන්ම කොන්ත්‍රාත් කාර්යය උප කොන්ත්‍රාත්කරුවකු වෙත රු. මිලියන 6.10 ක වටිනාකමට සමාගම විසින් ලබා දී තිබුණද එම කාර්යය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් අවසන් කර නොතිබූ අතර මෙම කාර්යය වෙනුවෙන් උප කොන්ත්‍රාත්කරුට ගෙවූ රු.මිලියන 1.10 ක් කෙරිගෙන යන වැඩ යටතේ දක්වා තිබුණි. සමාගම විසින් 2018 දෙසැම්බර් 18 දින ඉදිරිපත් කළ රු.මිලියන 2.43 ක් වටිනා බිල්පත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් සහතික නොවී පැවතුණි.

මෙම ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අවසන් කර සේවාදායක ආයතනය වෙත එය භාරගන්නා ලෙස අවස්ථා කිහිපයකදී දැනුම් දුන්නත්, සේවාදායක ආයතනය එය භාරගැනීමට කටයුතු නොකරන ලදී. ඉදිරියේදී සේවාදායක ආයතනය සමඟ සාකච්ඡා කර තීරණයක් ගනු ඇත.

සමාගමට වාසිදායක වන පරිදි බාහිර පාර්ශවයන් සමඟ ගිවිසුම් වලට එළඹීමටත් කොන්ත්‍රාත් වැඩ කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී ලෙස නිම කිරීමටත් සමාගම විසින් කටයුතු කළ යුතු අතර ලැබිය යුතු මුදල් නොපමාව අයකර ගැනීමද සිදුකළ යුතුය.
- (එ) කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් ආරම්භ කිරීමට ප්‍රථමයෙන් අදාළ ආයතනයන් සමඟ විධිමත් ගිවිසුමකට එළඹිය යුතු වුවද සමාගම විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සමඟ එළඹී තිබූ කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 04 ක වැඩ කටයුතු 2023 දෙසැම්බර් දින ආරම්භ කර තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් අදාළ ගිවිසුම්වලට එළඹීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර අනුමත ව්‍යාපෘති ඇස්තමේන්තු ස්ථාවර තාක්ෂණික කමිටුව (Standing Technical Committee) වෙත ඉදිරිපත්කොට මිලගණන් සඳහා අනුමැතිය ලබාගෙනද නොතිබුණි.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සමඟ සාකච්ඡා කර මෙම කොන්ත්‍රාත් කාර්යයන් 04 සඳහා ගිවිසුම්වලට එළඹීමට කටයුතු කලද එම ආයතන මේ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු නොකරන ලදී. ඉදිරියේදී මේ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කර විධිමත් ලෙස ගිවිසුමකට

කොන්ත්‍රාත් සම්බන්ධ අභ්‍යන්තර පාලනය නිසි පරිදි සමාලෝචනය කර අදාළ නීති රීති ගිවිසුම් අනුව කාර්යක්ෂමව හා

එළඹියමට කටයුතු කරනු ඇත. එලදායීව නවද ව්‍යාපෘති ඇස්තමේන්තු කොන්ත්‍රාත් ස්ථාවර තාක්ෂණික කමිටුවක් ක්‍රියාත්මක කළ වෙත ඉදිරිපත්කොට මිලගණන් සඳහා අනුමැතිය ලබාගෙන යුතුය. ඇත.

(ඒ) ලක්විජය විදුලිබලාගාරයෙන් ඉවතලන අතුරු නිෂ්පාදනයක් වන දැවි අළු (Fly Ash) මසකට මෙට්‍රික් ටොන් 3600 බැගින් මිලදී ගැනීමට විදුලි බලාගාරය සහ සමාගම 2024 ඔක්තෝබර් 01 දින සිට අවුරුදු 03 ක කාලයක් සඳහා ගිවිසුම්ගත වී තිබුණු අතර එම මෙට්‍රික් ටොන් එකක් රු.3,717 බැගින් මෙට්‍රික් ටොන් 3600 ම පුද්ගලික ආයතනයක් වෙත වසරකට 2% බැගින් විකුණුම් මිල වැඩි වන ආකාරයට විකිණීමට 2024 අගෝස්තු 24 දින පුද්ගලික ආයතනය සමඟ ගිවිසුම්ගත වී තිබුණි. ටෙන්ඩර් ක්‍රියාපටිපාටියෙන් බැහැරව මෙම ගැනුම්කරු තෝරා ගෙන තිබූ අතර ලක්විජය විදුලි බලාගාරය (ටෙන්ඩර්කරු) වෙතින් ඉහත සඳහන් දැවි අළු (Fly Ash) මිලට ගැනීමට ගිවිසුම්ගතවීමටත් ප්‍රථම අදාළ පුද්ගලික ආයතනය සමඟ විකුණුම් ගිවිසුමක් ඇති කරගෙන තිබීම පිළිබඳ විගණනයේදී ගැටළුකාරී විය. එම තත්ත්වය යටතේ 2024 වර්ෂයේදී දැවි අළු (Fly Ash) මෙට්‍රික් ටොන් 10,052.4 ක් මෙම පුද්ගලික ආයතනය වෙත විකුණා තිබුණි.

මේ පිළිබඳව සොයාබලා ටෙන්ඩර් වාර්තා කිරීමට කමිටුවක් පටිපාටිය මගින් පත්කර ඇති අතර, කමිටුවේ හැකිතාක් දුරට මහජන තරඟයට නිර්දේශ හා නිගමන මත ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත. ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

3.7 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩල 136 ක් වූ අතර ස්ථීර තත්‍ය කාර්යය මණ්ඩලය 45 ක්ද කොන්ත්‍රාත් හා අනියම් කාර්ය මණ්ඩලය 30 ක් විය. ඒ අනුව සමාගමේ පැවති ස්ථීර තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලයේ පුරප්පාඩු ගණන 62 ක් පැවති අතර මධ්‍ය කළමනාකරණ මට්ටමේ පුරප්පාඩු 06 ක් හා පහළ කළමනාකරණ මට්ටමේ තනතුරු 11 ක් වර්ෂ 10 ක සිට පුරප්පාඩුව පැවති අතර කළමනාකරණ සහකාර තනතුරු 18 ක්ද ස්ථීර කම්කරු තනතුරු 27 ක්ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් පුරප්පාඩුව තිබුණද අනුමත කාර්යමණ්ඩල සංශෝධනයක් කර ගැනීමට හා අත්‍යවශ්‍ය නිලධාරීන් බඳවා ගැනීමට සමාගම කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>2024 දෙසැම්බර් 31 දින වනවිට සමාගමේ ස්ථීර නිත්‍ය කාර්යය මණ්ඩලයේ ඉහල කළමනාකරණ තනතුරු දෙකක් (06) ස්ථීර පදනමින් පුරවා නොමැති වුවත් එම තනතුරු හය සඳහා කොන්ත්‍රාත් පදනම මත හා වැඩ ආවරණය කිරීම මත නිලධාරීන් පත්කොට ඔවුන්ගේ සේවය ලබාගෙන ඇත. මධ්‍ය සහ පහළ කළමනාකරණ මට්ටමේ නිලධාරීන්ගේ පුරප්පාඩු පැවතුනද එම තනතුරු වල සිටිය යුතු නිලධාරීන්ගෙන් ඉටුවියයුතු වගකීම් ඊට පහල මට්ටමේ නිලධාරීන් විසින් යම් මට්ටමකට ඉටුකර ගැනීමට කටයුතු කොට ඇති අතර, මෙම නිලධාරීන් ඇතුළු පහල මට්ටමේ නිලධාරීන්ගේ පුරප්පාඩු පිරවීම ප්‍රමාදවීම කෙරෙහි ආයතනයේ මූල්‍ය තත්වය මෙන්ම ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ ඇතිවී ඇති පසුබෑම හේතුවෙන් ඊට අදාළ තනතුරු වල පුරප්පාඩු පිරවීම සීමාකර ඇත.</p>	<p>සමාගමේ ක්‍රියාකාරිත්වයට අදාළ වන පරිදි අනුමත තනතුරු සංඛ්‍යාව නැවත සමාලෝචනය කර සංශෝධනය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

- (ආ) අනුමත මධ්‍ය කළමනාකරණ තනතුරු 10 කින් 06 ක්ම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට පුරප්පාඩුව පැවති අතර ඉංජිනේරු, අලෙවි කළමනාකරු, සැපයුම් කළමනාකරු සහ ප්‍රමාණ සමීක්ෂක යන තනතුරුවල පැවති පුරප්පාඩු පිරවීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි එබැවින් සමාගමේ මෙහෙයුම් කටයුතු කෙරෙහි මෙය සෘජුවම බලපා තිබුණි.

මධ්‍ය කළමනාකරණ මට්ටමේ පුරප්පාඩු සඳහා බඳවා ගැනීම් සිදු නොකිරීම කෙරෙහිද, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ මගින් පැනවූ සීමාකිරීම් මෙන්ම සමාගමේ මූල්‍ය තත්වයද හේතුවී ඇති නමුත් 2024 වර්ෂය තුළදී මධ්‍ය කළමනාකරණ මට්ටමේ ඉංජිනේරු (සිවිල්) සහ ප්‍රමාණ සමීක්ෂක යන තනතුරු සඳහා කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගෙන ඇත. නමුත් ප්‍රමාණ සමීක්ෂක තනතුරු දැරූ අය ඉල්ලා අස් වී ඇත.

අනුමත අත්‍යාවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගෙන සමාගමේ මෙහෙයුම් කටයුතු කාර්යක්ෂම කර ගැනීමට නොපමාව කටයුතු කළ යුතුය.
- (ඇ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ අංක 01/2021 මගින් නිකුත් කළ රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වූ මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි අංක 3.1 ඡේදය අනුව රජයට අයත් සමාගම් ඔවුන්ගේ සේවක සංඛ්‍යාව හා වෙනත් සඳහා මහා භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු අතර රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා අනුමත කරන ලද පරිදි එම සේවක සංඛ්‍යාව හා වෙනත් සමාලෝචනය කර මෙම ලැයිස්තුව වරින්වර භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ අනුමැතිය පරිදි යාවත්කාලීන කළ යුතු වුවත් සමාගම විසින් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයකට අනුව ආයතනයේ බඳවාගැනීමේ පටිපාටිය සමාලෝචනය කර නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමට කමිටුවක් පත්කර ඇති අතර මෙම කමිටු නිර්දේශ ඉදිරිපත් වීමෙන් අනතුරුව සමාගමේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව හා සම්බන්ධ විස්තර මහා භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය කෙරෙහි යොමුකෙරෙනු ඇත.

වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කාර්යමණ්ඩල සමාලෝචනයක් සිදුකර අවශ්‍ය අනුමැතීන් ලබාගත යුතුය.
- (ඈ) මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි අංක 3.2 කොටසට අනුව ආයතනයේ සේවක තනතුරු, බඳවාගැනීමේ පටිපාටි, වැටුප් ව්‍යුහය හා දීමනා ඇතුළු සේවක සංඛ්‍යාවට අදාළ ඉල්ලීම් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ අනුමැතිය සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ නිර්දේශ සහිතව කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එහි පිටපත් රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වෙත හෝ ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වෙත හෝ අදාළ වන පරිදි ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයකට අනුව සමාගමේ බඳවා ගැනීමේ පටිපාටිය සමාලෝචනය කර යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා කමිටුවක් පත්කර ඇති අතර, මෙම කමිටුවේ නිර්දේශ ලබාගැනීමෙන් අනතුරුව යාවත්කාලීන කරන ලද බඳවා ගැනීමේ පටිපාටිය සහ වැටුප් ව්‍යුහය රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ නිර්දේශ සහිතව රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත පිටපත් සහිතව කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් වෙත ඉදිරිපත් කෙරෙනු ඇත.

වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව බඳවාගැනීමේ පටිපාටි, වැටුප් ව්‍යුහයන් සකස් කර අවශ්‍ය අනුමැතීන් ලබාගත යුතුය.
- (ඉ) 1999 අගෝස්තු 2 දිනැති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක 99/18/40 මගින් සමාගමේ බඳවාගැනීම් පටිපාටිය අනුමත කර තිබුණද මෙහෙයුම් අත්පොතේ 3.4 කොටස අනුව සේවක තනතුර හා බඳවා ගැනීමේ පටිපාටි අනුමත කරගෙන නොමැති බැවින් දැනට සමාගමේ බඳවා ගැනීමේ පටිපාටිය යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල උපදෙස් මත කමිටුවක් පත්කර ඇති අතර, ඒ කමිටුව විසින් අදාළ කාර්යයන් සිදුකරමින් පවතී. මෙම බඳවා ගැනීමේ පටිපාටිය සැකසීමෙන් අනතුරුව අදාළ අනුමැතීන් සඳහා යොමුකෙරෙනු ඇත.

වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව බඳවාගැනීමේ පටිපාටි, වැටුප් ව්‍යුහයන් සකස් කර අවශ්‍ය

සේවයේ නියුතු නිලධාරීන්ගේ තනතුරුවලට අදාළ සුදුසුකම් පරීක්ෂා කිරීමට විගණනයට නොහැකි විය.

අනුමැතීන් ලබාගත යුතුය.

- (ඊ) 2010 සිට 2024 දක්වා විවිධ තනතුරු සඳහා සමාගම යටතේ සංස්ථාව මගින් නිසි ක්‍රමවේදයකින් තොරව බඳවාගත් නිලධාරීන් 191 දෙනෙකු වැටුප් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමේ පදනම මත සංස්ථාවේ සේවය සඳහා යොදාගෙන තිබුණි. මෙම සේවකයින් සමාගමේ අනුමත කාර්යමණ්ඩලය යටතට හෝ සංස්ථාවේ අනුමත කාර්යමණ්ඩලය යටතට ගෙන නොතිබුණි.
- සංස්ථාවට සහය දැක්වීම සඳහා අප ආයතනය පිහිටුවා ඇත. ඒ අනුව අප සමාගම විසින් සංස්ථාවේ කාර්යන් නිසි පරිදි පවත්වාගැනීම සඳහා 2010 සිට 2024 දක්වා විවිධ තනතුරු සඳහා නිලධාරීන් 191 දෙනෙකු සමාගම වෙත කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගෙන වැටුප් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමේ පදනම මත සංස්ථාවේ සේවය සඳහා යොදවා ඇත. මේ සඳහා සංස්ථාව සමග ගිවිසුමකට බැඳී ඇති අතර සමාගම මේ වෙනුවෙන් ලාභයක්ද උපයාගනු ලබයි. මෙම කාර්යමණ්ඩලය (Man Power) ස්ථිර කාර්යමණ්ඩලයක් නොවන අතර ආදායමක් ඉපදවීම සඳහා පමණක් බඳවාගෙන ඇත.
- වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව බඳවාගැනීමේ පටිපාටි, වැටුප් ව්‍යුහයන් සකස් කර අවශ්‍ය අනුමැතීන් ලබාගත යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය මගින් හඳුන්වා දී ඇති රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වන මෙහෙයුම් අත්පොත් 6.6 ඡේදය ප්‍රකාරව ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනවල වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කළයුතු වුවත් සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වන මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2025 මැයි 21 දින එනම් මාස 03කට ආසන්න කාලයක් ප්‍රමාද වී විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	2025 වසරේ සිට නියමිත දිනයට අවසන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරන ලෙස අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදී ඇත.	වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන නියමිත දිනට විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

4.2 වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය මගින් හඳුන්වා දුන් රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වන යහපාලනය සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 3 පරිච්ඡේදය ප්‍රකාරව සමාගම ආරම්භක වර්ෂය වූ 1983 සිට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වාම වාර්ෂික වාර්තා සමාලෝචනය කර පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	සමාගමේ විගණිත මූල්‍ය ප්‍රකාශන මව් සමාගම වන ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවේ වාර්ෂික වාර්තාවන් සමග පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව නියමිත දිනට වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතුය.

4.3 සංයුක්ත සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛ අංක 01/2021 අනුව ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් තුළ එහි නියම කර ඇති අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා තම උපායමාර්ගික සැලැස්ම සකස් කර ඇති බවට සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සහතික විය යුතු අතර, වසර 5 ක කාලයක් සඳහා වූ උපායමාර්ගික සැලැස්ම, පරතර විශ්ලේෂණය (Gap Analysis) කර ඒවා ළඟා කර ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ගද ඇතුළත් කරමින් ව්‍යාපාර පරිසරයේ සිදුවන වෙනස්කම් වලට අනුකූලව සැලැස්ම සැම වසරකම යාවත්කාලීන කර සිය මව් සමාගම වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් සමාගම ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>වසර තුනක් සඳහා එනම් 2024 සිට 2028 දක්වා සංයුක්ත සැලැස්මක් පිළියෙල කර ඇත. ඒ අනුව 2024 වර්ෂය සඳහා අයවැය ප්‍රකාශයක් පිළියෙල කර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතියට යටත්ව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඔබගේ නිරීක්ෂණයේ දැක්වෙන ආකාරයට සංයුක්ත සැලැස්මක් පිළියෙල කරන ලෙස අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදී ඇත.</p>	<p>චක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව උපායමාර්ගික සැලැස්ම පිළියෙල කර සමාගමේ කටයුතු ඊට අනුකූලව පවත්වාගෙන යා යුතුය.</p>

4.4 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛ අංක 01/2021 අනුව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී අපේක්ෂිත පරමාර්ථ අනුව ක්‍රියාකාරකම් තාර්කික අනුපිළිවෙලින් සහ විස්තරාත්මකව ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එම ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම සඳහා වගකීම නියමිත නිලධාරීන්ට පැවරීම හා නිශ්චිත කාල සීමාවක් දැක්වීම සිදු කළ යුතු අතර එක් එක් ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මූල්‍ය ඇස්තමේන්තුව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ ඇතුළත් කළ යුතු වුවද සමාගම විසින් එලෙස සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම පිළියෙල කර නොතිබුණි.</p>	<p>වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස්කර 2023 වර්ෂය සඳහා වූ අයවැයත් සමග අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතියද ලබාගෙන ඇත.</p>	<p>චක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම නිසි පරිදි සකස් කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) සමාගමේ ප්‍රමුඛ කාර්යයන් වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක කළමනාකරණය විසින් පිළියෙල කර නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂය කාර්ය සාධනය ඇගයීමට විගණනයේදී නොහැකි විය.</p>	<p>අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේද අනුමැතිය සහිතව සමාගම විසින් ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක (KPI) හඳුන්වාදී ඇති අතර, ඒ අනුව කාර්ය සාධන ඇගයීම සිදුකරනු ඇත.</p>	<p>කාර්යසාධනය ඇගයීමට හැකිවන පරිදි ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක පිළියෙල කළ යුතුය.</p>

4.5 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 40 හා 41 වගන්ති ප්‍රකාරව සමාගමේ විගණන කටයුතු සඳහා වෙනම අභ්‍යන්තර විගණන අංශයක් ස්ථාපිත කර නොතිබුණු අතර සමාගමේ මව් සංස්ථාව වන ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවේ අභ්‍යන්තර විගණන අංශය මගින් විගණන කටයුතු සිදුකර තිබුණි. මේ හේතුවෙන් ආයතනයේ භෞතික, මූල්‍ය හා මානව සම්පත්වල ආරක්ෂාව සහතික කිරීමටත්, මහජන මුදල් ඵලදායී හා කාර්යක්ෂම ලෙස වියදම් කිරීම සිදුවන බව තහවුරු කිරීමටත්, ආයතනය විසින් ස්ථාපිත කර ඇති අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රම නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක වන්නේද යන්න ඇගයීම ආදී කාර්යයන් නිසි පරිදි සමාලෝචනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.</p>	<p>මෙම කරුණ සම්බන්ධයෙන් සමාගමේ විගණන කමිටුවේදී සාකච්ඡාකරන ලදී. ඒ අනුව කාර්යක්ෂම හා ඵලදායීව අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු මවු සමාගමේ අභ්‍යන්තර විගණන අංශයෙන් ඉදිරියටද සිදුකිරීමට තීරණය කළ අතර, ස්ථාපිත අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රම නිසි පරිදි සමාලෝචනය කර වාර්තාකරන ලෙසට උපදෙස් ලබාදී ඇත.</p>	<p>ජාතික විගණන පනතට අනුකූලව අභ්‍යන්තර විගණන අංශයක් ස්ථාපිත කළ යුතුය.</p>

4.6 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛ අංක 01/2021 හි රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වන යහපාලනය සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.3 ඡේදයට අනුකූලව වාර්ෂික අයවැය පිළියෙල කර නොතිබුණි.</p>	<p>2024 වර්ෂය සඳහා අයවැය පිළියෙල කර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන එය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී විගණන විමසුම අනුව රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛ අංක 01/2021 හි රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වන යහපාලනය සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.3 ඡේදයට අනුව C කොටස විස්තර කරඇති පරිදි වාර්ෂික අයවැය පිළියෙල කිරීමට අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදී ඇත.</p>	<p>වකුලේඛයට අනුකූලව අයවැය ලේඛනය සකස් කර පරිපාලන හා මූල්‍ය පාලන කාර්යකයක් ලෙස යොදාගත යුතුය.</p>